

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS

1 Shíi Paul, Silvánus, ła'íi Timótheus biłgo, Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa ła'íi Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú Thessalonícagee ínashood ha'ánátséhíi bich'į' k'eda'iilchii: Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa ła'íi Jesus Christ nohweBik'ehń biłgoch'oba'íi ła'íi bits'á'dí' ilch'į'gont'ééhíi bee nohwich'į' goz'ąą le'.

2 Dábik'ehn Bik'ehgo'ihinań bich'į' nohwa'ihédaandzigo nohwá da'ohiikaąąh.

3 Nohwi'odlą'híi bighą nł'éeego ánádaaht'įhíi, nohwił ijọqhíi bighą nyeego nada'ohsiidíi, ła'íi Jesus Christ nohweBik'ehń nádáhíi ndaahokíihíi bighą dayúweh dahdaanołdọhíi Bik'ehgo'ihinań nohwiTaa daahohiikaąąhgee dábik'ehn bínádaahiilniih;

4 Shik'íiyú, Bik'ehgo'ihinań bił daanoahshóni, Bik'ehgo'ihinań hanánohwehesniłgo bídaagonłzi.

5 Yati' baa gozhóni baa nohwił nadaagohiilni'dá' doo yati' zhą bee nohwich'į' yádaahiilti' da ni', ndi yati' binawod golíigo Holy Spirit nohwinkááyú yałti', áidí' da'aníihi bídaagosoksiid; nohwiTahyú nahiiikaidá' nohwíi nohwiğhą hago ánádaahiit'įł lán shi n'íi bídaagonoksi.

6 NohweBik'ehń hik'e néé biłgo nohwedaanołt'ee daasolij; doo ałch'ídéyú nohwich'į' nagontł'og da ndi, Holy Spirit binkááyú nohwił daagozhóqogo yati' nádaagodo'ąą:

7 Áík'ehgo Macedóniagee la'íi Akéyagee Jesus daayodlaaní dawa nohwíi nohwi'at'e' daine'íígo nohwikísk'eh ádaat'ee daasilíi.

8 Macedóniagee la'íi Akéyagee nnee nohwits'á'dí' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yídaagolsíid, doo da'áígee zhá da, ndi ilts'á'yú aldó' Bik'ehgo'ihí'nań daa-hohdlaqahíi bígozíid; áí bighá doo hagot'éégo nt'é daan'ńii bik'eh da.

9 Hagot'éégo nohwaa nkaihíi dabíi nohwaa nadaagolńi', la'íi nohwíi k'e'eshchín bits'á'zhí' ádaasohdzaago Bik'ehgo'ihí'nań hináhi hik'e da'aníhi bá nada'ohsiid;

10 La'íi án biYe' yaaká'dí' nádáhíi biba' ádaanoht'eego nohwaa nadaagolńi', án daztsáadí' naadiidzaago áyíílaa, Jesus holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań hashkeego nohwiniidaagodiléhíi yits'á' nohwiníli at'éé.

2

1 Shik'íiyú, doo daazhógo nohwaa nkai dahíi nohwíi bídaagonósj:

2 Philippi golzeegee ilk'idá' nch'go nohwich'í' na'isdziidgo nohwiniidaagodeszaa bídaagonósj, ndi áí bikédí'go nnee nohwich'í' nada'iziid ndi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú doo bédaahiildzid dago Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwíi nadaagosilńi'.

3 Ich'ígont'aahíi doo lé'ichoohíi bits'á'dí'go da, la'íi doo nch'go natsí'ikeesíi bits'á'dí'go da, doo nnee bich'í' nahich'aago da:

4 Áídá' yati' baa gozhóni baa nadaagohiilńi'go Bik'ehgo'ihí'nań bíldábik'ehgo nohwá ngon'áá, áík'ehgo nnee doo bíl daagoyilzhóógo da,

áídá' Bik'ehgo'ihí'nań nohwijíí nayíntaahíí zhá bíł goyilzhóq̄híí bighą yati' baa gozhóni baa nadaagohiilni'.

⁵ Nohwíí nohwá bídaagonołsi, doo daazhógo ádaan'niigo yati' baa gozhóni bee nohwich'í' yádaahiilti' da, doo dawahá ídáhádaahiit'íigo bíł yaa na'siiltsooz da: áí Bik'ehgo'ihí'nań nohwá yígółsi:

⁶ Doo nnee daanohwidnłsihíí biká daadéet'íigo da, doo daanohwidinołsiigo da, ła'íí ałdó' doo daanohwidnłsiigo da, Christ binal'a'á daandliłhíí bighą nohwída'dokeed le'at'éhi, áídá' doo ágádaan'ni da, áík'ehgo doo nadaanohwinł'og da.

⁷ Áídá' nohwitahyú nahiikaidá' nłt'éego ádaanohwinzi ni', isdzán bichągháshé nłt'éego áyłsihíí k'ehgo:

⁸ Dážó nohwil daanohshoq̄híí bighą Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwil nadaagohiilni', ndi doo áí zhá da, danée nohwaa ádaadint'aah, nohwik'íí daandziłhíí bighą.

⁹ Shik'íyú, nada'idziid n'íí, góyéego nohwich'í' nadaagowaa n'íí bínádaałniih: Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwil nadaagohiilni'dá' doo nadaanohwinł'og da doleełhíí bighą t'é'gee hik'e jiiıee nada'idziid ni'.

¹⁰ Akú, Jesus daahohdlaq̄híí, nohwitahyú nahiikai n'dá' daagodinłziigo ádaant'eego, dábik'ehyú ádaant'eego, ła'íí doo hadín nt'é nohwik'izhi' yidi'aah dago ádaant'ee ni' nohwá bídaagonołsi, Bik'ehgo'ihí'nań ałdó' nohwá yígółsi:

¹¹ Díí ałdó' nohwá bídaagonołsi, nnee bichągháshé

yich'ì' yádaalti'híí k'ehgo, néé áldó' dała'á notjigo nohwił daagozhóqogo ádaanohwidle' ni', la'íí nohwił ch'ídaagosiit'ąą ni',

12 Bik'ehgo'ihí'nań bik'eh sohtjigo daahinohnaa le', daanohwił'niid, án bilakt'áhgee la'íí bits'ą'dindláádíí goz'ąą yune' daanohwokéed.

13 Díí áldó' bighą Bik'ehgo'ihí'nań dába'ihédaandzi nt'éé, Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa nohwił nadaagohiilni' n'íí nádaago'ąądá', doo nnee biyati'híí k'ehgo da ndi da'anii Bik'ehgo'ihí'nań biyati'híí bighą nádaagodo'ąą, áí yati' daahohdlaąhíí nohwiyi' nt'éégo na'iziid.

14 Nohwíí, shik'ííyú, Judéayú Christ Jesus binkááyú Bik'ehgo'ihí'nań daayokaąąngo ha'ánálséhíí bedaanok'tee daasoljį, áí Jews daanliiníí biniidaagodnłshíí k'ehgo nohwíí áldó' nohwitahyú daagolíníí nohwiniidaagodnłsj:

15 Jews daanliiníí bik'ehgo Jesus nohweBik'ehń zesdįjį, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziid n'íí áldó' nadaitseed, la'íí néé nohwiniidaagodnłsj; áí Bik'ehgo'ihí'nań doo yilgoyilshóq da, la'íí nnee dawa yich'ì' nada'iziid:

16 Doo Jews daanlįjį dahíí bich'ì' yádaahiilti'go hasdákáh doleekíí doo hádaanohwit'įjį dahíí bighą dabíí binchq'íí ląągo ádaayolił; áík'ehgo áníta Bik'ehgo'ihí'nań hashkeego biniidaagodiléhíí biká'zhį' ádaile'.

17 Shik'ííyú, dét'įh nohwits'ą' ohiikai, k'adíí doo daaht'įjį da ndi nohwijíí bee dała'á daandlįjį, la'íí k'azhą nádaanohwiłtséh.

18 Áík'ehgo ch'éh nohwich'ì' nádnkážgo ádaahiit'įjį, shíí Paul, doo ałch'ídndi nohwich'ì'

nádishdáh hásh't'íí, ndi ch'iidn nant'án t'azhí' daanohwotá'.

¹⁹ Jesus Christ nohweBik'eh'n nádzáágo bináát nht'éhishá' ndaahóndlii? Nt'éshá' bighá' nohwił daagozhóq' doleeł? Nt'éshá' bighá' dant'é hobíihíí nohwaa hit'áah doo? Nohwíí nohwichá' go'íí.

²⁰ Nohwíí nohwichá' ídaada'óndlii, ła'íí nohwíí nohwichá' nohwił daagozhóq'.

3

¹ Dázhó nohwa'ikodaanihiidzií hádaahiit'íihíí bighá' dasahndi Athensgee siikeehíí nohwił dábik'eh;

² Áík'ehgo Timótheus, nohwik'isn, akú odaasiil'a', án Bik'ehgo'ihí'nań yána'iziidi, Christ baa yati' baa gozhóni baa yádaahiilti'go bił nada'idziidi, án nohwi'odłá' nđzilgo ádaanohwile'go ła'íí nohwidag yakti'go nohwich'í' odaasiil'a':

³ Goyéégo nohwich'í' nagowaahíí bighá' nnee doo ła' bi'odłá' yits'á'zhí' anne' da doleełhíí bighá' nohwich'í' odaasiil'a': dánohwíí bídaagonołsı́ goyéégo nohwich'í' nagowaago nohwá goz'ąą.

⁴ Da'anii akú nohwił naháataąądá' nohwił nadaagohiilni' n', goyéégo nohwich'í' nagowaa doleełgo; áí begolzaago bídaagonołsı́.

⁵ Na'íntaahíí dánko nanohwíneztaąąd nolı́ dant'éhéta bee, áík'ehgo nohwithahyú nohwinasdziidíí da'íłíízhí' hileeh nolı́ nsı́go dážhó nohwa'ikoniiisı́ hasht'ı́ıgo nohwi'odłá'íí bígonsı́ihíí bighá' ła' nohwich'í' oł'a'.

⁶ K'adíí Timótheus nohwits'á'dí' nohwaa nadzáágo nohwi'odłá'íí, nohwił'ijóóníí biłgo

dázhó n̄t'éégo yaa nohwil nagol̄ni', n̄t'éégo dá**bik'ehn** nohwínádaa**h̄nih** lāa, la'íí n̄éé k'azhá nádaano**hwiltséhíí** k'ehgo nohwíí k'azhá nádaano**hwiltséhgo** nohwil nagol̄ni':

7 Áík'ehgo shik'íyú, n̄éé no**hwich'í'** nadaantl'ogee la'íí góy'éégo no**hwich'í'** nagowaagee nohwíí no**hwigha** nohwil nádaagojoo**h**, nohwíí no**hwi'odla'húí** bigha:

8 K'adíí da'a**ñii** daahin'naa, no**hweBik'eh̄n** binkááyú n̄dzilgo nasoz**ijhíí** bigha.

9 Bik'ehgohin'na**ahíí** binadzahgee dázhó no**hwigha** nohwil daagozhóó, áík'ehgo hagot'éégoshá' Bik'ehgo'ih**i'nañ** no**hwigha** ba'ihédaandz̄i doleel?

10 Tl'é'gee hik'e j̄j̄gee dáda'ohiika**q̄ah** nt'éé, nádaano**hwiltséh** hádaa**hiit'ijhíí** bigha, no**hwi'odla'íí** la' t'ah doo be'ádaano**ht'ee** da sh̄híí n̄t'éégo no**hwá** ána**lne'go** hádaa**hiit'ij̄**.

11 Bik'ehgo'ih**i'nañ** dabíí, án no**hwiTaa** n̄líni, la'íí Jesus Christ no**hweBik'eh̄n**, no**hwich'í'** nkáhíí no**hwá** ilch'í'gole' ndi at'éé.

12 L̄il daano**hjooníí** la'íí n̄nee dawa nohwil daanzhooníí no**hweBik'eh̄n** dayúweh no**hwá** ígohiighá**hgo** áyils̄i le', n̄éé no**hwich'í'** ádaant'eehíí k'ehgo:

13 Jesus Christ no**hweBik'eh̄n** n̄nee báhadaadesza**ahíí** yil naká**hgo**, Bik'ehgo'ih**i'nañ** no**hwiTaa** binadzahgee no**hwijíí** doo baa dahgoz'a**q̄** dago, la'íí nch̄'íí da'ád**ihgo** godilz**ihgo** áno**hwile'** doleelhíí bigha ágádaano**ht'ee**.

4

1 Díí aldó', no**hwik'íyú**, nádaano**hwohiikaq̄ah**, la'íí

Jesus nohweBik'ehń biláhyú nohwidag yádaahiilti', nohwił ch'ídaasiit'ąąhíí bikísk'ehyú ádaanoht'ee le', ła'íí Bik'ehgo'ihí'nań bił daagonołshóqo dayúwehyú ágádaanoht'ee le'.

² Jesus nohweBik'ehń nohwinkááyú yati' bikísk'eh ádaanoht'eego nohwił ch'ídaasiit'ąąhíí bídaagonołsi.

³ Bik'ehgo'ihí'nań hadaanohwidile'go hádaanoht'ij, doo nant'ij' nahkaigo da:

⁴ Dała'á notijgee nohwits'ihíí daadinolşıgo, ła'íí nchq'íí doo bee ánádaaht'ijł dago ídaa daagono-hdzaq;

⁵ Doo Jews daanlij dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań doo yídaagołsi dahíí, ádaat'ijhíí k'ehgo nchq'go hádaat'iiniú doo baa ádaadinoht'aah da:

⁶ Nnee doo nt'é bee ła'ihí yich'ij' na'iziid da le': díí k'ehgo doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí dawa nohweBik'ehń yiniidaagodile'go ilk'idá' nohwił nadaagosiiłni'.

⁷ Bik'ehgo'ihí'nań doo nchq'go ádaant'ee doleelgo daanoht'okéed da, áídá' daagodinłzi doleelgo daanoht'okéed.

⁸ Hadíń díí yati'íí doo iljí dago yaa natsekeesíí, doo nnee yich'ij' at'éé da, áídá' Bik'ehgo'ihí'nań, Holy Spirit nohwaa daidez'aaníí, án doo iljí dago yaa natsekees.

⁹ Bik'ehgo'ihí'nań dabíí ilk'idá' hł daanoht'joggo nohwił ch'ídaagoz'ąq: áík'ehgo nohwik'isyú nohwił daanzhoggoo doo hagog'éégo ágánánohwiłdish'niigo nohwich'ij' k'e'eshchii bik'eh da:

¹⁰ Macedóniagee nohwik'isyúhíí da'anii dawa nohwił daanzhqq; dayúweh ágádaanoht'eego

nádaanohwohiikaqah;

11 Ła'íí nkegohen'áágo daagonohłigo bídaagono'aah, nohwinasdziidíí dánohwíí nádaanohwíntł'og le', dánohwíí nohwigan bee nohwinasdziidíí ádaał'įį le', ádaanohwiłn'ńii n'íí k'ehgo;

12 Ágádaanoht'eeyúgo doo nohwitahyú daanłiį dahíí daanohwidnłsį doleeł, ła'íí doo nt'é bídłh ádaanoht'ee da doleeł.

13 Shik'íiyú, da'łłhoshíí hago'ádaat'ee shłhíí bídaagonołsįłhgo hasht'íí, doo daachgag da doleełhíí bighą, dahazhį' ihi'ńaa doo ndaayołłí dahíí daachagíí k'ehgo.

14 Jesus daztsąądí' naadiidzáhi daahohi-idłąayúgo, da'ái k'ehgo ałdó' hadíí Jesus daayodłąągo da'łłhoshíí Bik'ehgo'ihí'ńań Jesus biłgo yił nakáhi at'éé.

15 Díí nohweBik'ehń ádaanohwiłn'ńiiigo ágádaanohwiłn'ńii, nohweBik'ehń nádzáágo néé t'ah daahin'ńaago kú naháataaníí nanezna'íí doo dabíntsé nkáh da.

16 NohweBik'ehń ádiįd hadodziłhgo dabíí yaaká'dí' bił nkegowáh, Bik'ehgo'ihí'ńań binal'a'á yaaká'yú da'tiséyú sitíniłhíí hadziigo, Bik'ehgo'ihí'ńań béshdilwoshé yee ánniido: áígee Christ daayodłąągo nanezna'ihíí da'itsé naadikáh:

17 Áídí' néé t'ah daahin'ńaago kú naháataaníí, áí bił dała' yaak'os biyi'zhį' nánohwidi'do'ńił, áígee nohweBik'ehń baa nkáh, áídí' godezt'i'go dahazhį' nohweBik'ehń bił daandłiį doleeł.

18 Áí bighą díí yati'íí bee iłdag yádaałti' le'.

5

1 Shik'íyú, hagee goldohíí, hagee yołkaahíí Jesus nádaahíí doo bighą nohwich'í' bek'e'eshchii da.

2 Dánohwíí ilk'idá' nlt'éégo bídaagonołsı, nohweBik'ehń nádaahíí bijjı in'ıjıhíı t'é'go nagmaahíı k'ehgo nadáh.

3 Nkegohen'áá, daanıidá' isdzán bizhaazhé goleehgo bił nádi'dinıhíı k'ehgo dágosıle goyéégo goldohíı bee baa godogaak; doo bee bits'á' gónáhgo da.

4 Áidá' nohwíı shik'íyú, doo chagołheelyú nahkai da, áık'ehgo áı bijjıhíı doo in'ıjıhíı k'ehgo bee nohwaa godogaak da.

5 Nohwíı dawa idindláád zhinéégo, jıı zhinéégo ádaanoht'ee: doo t'é' zhinéégo da, doo chagołheel zhinéégo ádaant'ee da.

6 Áı bighą haląą, doo da'iilwosh da le', ła' ádaat'eehíı k'ehgo, áidá' daadéet'ıjgo idaa daagondzaą le'.

7 Hadíı da'ılhoshíı t'é'go da'ılhosh, hadíı bił nádaagodeyisíı t'é'go bił nádaagodeyis.

8 Áidá' néé, jıı zhinéégo daandliníı, haląą, idaa daagondzaą le', nohwi'odla' ła'ıı nohwi'ıjıóónıı bésh nohwitıl naztaąhíı k'ehgo ádaagohiidle' le'; hasdáhiıkáhıı ndaahóndliihıı bésh ch'ahıı k'ehgo ádaagohiidle' le'.

9 Nohwiniidaagodile'ıı Bik'ehgo'ihı'nań doo nohwá hát'ıı da, áidá' nohweBik'ehń Jesus Christ biláhyú hasdánkaahgo nohwá ngon'áá,

10 Áń nohwá daztsąąhıı bighą daahin'naa dago-hıı nane'na' ndi dabıı bił daagondlıı doleeł.

11 Áı bighą dayúweh nohwił daagozhógo

ádaalinołzigo hadag ádaalinołzi le', ilk'idá' ágádaanoht'eehíí k'ehgo.

12 Nohwik'íyú, díinko nádaanoht'eehíí, nohwitahyú nada'iziidíí nohweBik'ehń biláhyú nohwá nazijigo nohwił ch'ídaago'aahíí daadinołsi le';

13 Nada'iziidhíí bighą daadinołsigo nohwił daanzhọ le'. Nkegohen'áání nohwitahyú begoz'ąą le'.

14 Shik'íyú, bił daagoyéhíí, nada'ohsiid daabiłdohńii, bijíí doo nłdzil dahíí bidag yádaakti', doo nłdzilgo nazij dahíí bich'odaahnii, ła'íí nnee dawa bich'į' nłt'éego ádaanoht'ee, daanoht'ee.

15 Dahadín doo bik'ehyú ádaanoht'ee dayúgo doo iké'déńá ágánaadaahdle' da, ádá' ilch'į' nłt'éego ádaanoht'ee, ła'íí nnee dawa bich'į' nłt'éego ádaanoht'ee.

16 Dá nohwił daagozhọq nt'ée le'.

17 Dá da'ohkąąh nt'ée le'.

18 Dawahá bighą ihédaanoht'ee: díí k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań nohwá hát'íí, Jesus Christ biláhyú.

19 Holy Spirit doo t'ąązhį' daahonohtą' da.

20 Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú yałti'íí, yaa yádaakti'íí doo da'íłínégo baa natsídaahkees da.

21 Dawa ntsé bídaanohtáh; nłt'éego ágot'eehíí nłdzilgo daahonohtą'.

22 Ádá' doo bik'ehyú ágot'ee dahíí dawa bits'ą'zhį' ádaanoht'ee le'.

23 Bik'ehgo'ihí'nań, bits'ą'dí' ilch'į'gont'éełhíí, dabíí hadaanoht'ee; nohwispirit-híí, nohwiłsiziiníí, nohwits'í biłgo dahot'éhé doo hagog'éego nohwaa dahnagoz'ąą dago nohweBik'ehń Jesus Christ nádaalzhį'

Bik'ehgo'ihí'nań ádaanohwiłsı doleełgo nohwá oshkaąh.

²⁴ Nohwíká ánniidń da'ánı́yú át'éhi nliı, áń dawa łayile'.

²⁵ Shik'ı́yú, nohwá da'ohkaąh.

²⁶ Nohwik'ı́yú dawa daagodinolsıgo daahohts'qs le'.

²⁷ NohweBik'ehń shinkááyú gádaanohwiłńii, Díi naltsoosıı nohwik'ı́yú, ínashood daanlíni, dawa bich'ı' daahohshıı.

²⁸ NohweBik'ehń Jesus Christ bilgoch'oba'ıı bee nohwich'ı' goz'ąą le'. Doleełgo at'ée.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049